

1. Правила в'їзду та перебування на території Польщі

Перетин українсько-польського кордону здійснюється на підставі паспорта громадянина України для виїзду за кордон («закордонний паспорт») або на підставі паспорта громадянина України («внутрішній паспорт»).

Діти можуть перетинати українсько-польський кордон на підставі:

- паспорта громадянина України для виїзду за кордон або
- свідоцтва про народження дитини.

***Увага!** Виїзд дітей до 16 років можливий у супроводі одного з батьків без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків, а також у супроводі баби, діда, повнолітніх брата або сестри, мачухи, вітчима або інших осіб, уповноважених одним з батьків письмовою заявою, завіреною органом опіки.*

Важливо! Польща також приймає цифрові документи в Дії.

Після перетину українсько-польського кордону статус перебування громадянина України в Республіці Польща є легальним. Наразі немає потреби звертатися за дозволами на проживання до відповідних державних структур Республіки Польща.

Усі українці у Польщі, незалежно від причин, підстав та мети перебування, які перетнули польський кордон 24.02.2022 або після, можуть перебувати тут 18 місяців.

2. Отримання тимчасового захисту:

9 березня 2022 року Польща ухвалила спеціальний закон щодо надання допомоги громадянам України у зв'язку з російською агресією.

Право на захист дає перетин кордону у період збройного конфлікту, зареєстрований Прикордонною Службою. Такий перетин автоматично поширює режим тимчасового захисту і дає громадянам України легального перебування в Польщі упродовж 18 місяців, з можливістю продовження до трьох років (починаючи з 24.02.2022).

Щоб підтвердити своє легальне перебування в Польщі, необхідно здати відбитки пальців у місцевому муніципалітеті, якщо мова про сільську місцевість, в управлінні гміни протягом 60 днів після перетину кордону. Це можна зробити разом із оформленням ідентифікаційного коду PESEL.

Реєстрація для отримання тимчасового захисту

Можна подати заявку на тимчасовий захист та на PESEL у ратушах та у деяких спеціально відведених місцях (стадіони у великих містах). Можна вибрати будь-яке місце, незалежно від місця вашого перебування.

Реєстрація громадян України здійснюється за будь-яким документом, що підтверджує дані, які ви вказуєте в заяві, включаючи вашу особу. Якщо у вас немає такого документа, то підписання вами заяви юридично еквівалентно заяві про те, що ваші дані вірні.

Дані, які Ви надаєте в заяву для отримання тимчасового захисту:

- ім'я та прізвище;
- дату і місце народження;
- країну народження і громадянство;
- дату в'їзду до Польщі;
- український ідентифікаційний номер – якщо такий маєте;
- для отримання довіреного профілю повідомте контактні дані: адресу електронної пошти та польський номер телефону.

Якщо Ви заповнюєте заяву від імені неповнолітнього (дитини віком до 18 років), надайте:

- в разі відсутності паспорта – свідоцтво про народження;
- дані батьків та/або особи, яка фактично здійснює опіку над дитиною;
- кольорову фотографію на фотопапері розміром 35 x 45 мм (ширина x висота).

Заява на отримання тимчасово захисту подається особисто. Присутність дитини віком до 12 років при поданні заяви не обов'язкова, крім випадків, коли її особа встановлюється на підставі заяви.

Заяву від імені дитини подає один із батьків, опікун, тимчасовий опікун, призначений судом з питань опіки та піклування, або особа, яка фактично здійснює опіку над дитиною. У дітей до 12 років відбитки пальців не беруть.

Що таке PESEL і як його отримати?

PESEL – це персональний номер соціального страхування. Він надає право на соціальну підтримку та право користуватися публічними послугами у Польщі (житло, освіта, медичні послуги, соціальне забезпечення, фінансова підтримка).

Заяви про надання номеру PESEL громадяни України подаватимуть у гмінну адміністрацію за місцем проживання. Реєстрація місця проживання та отримання номеру PESEL відбувається одночасно (наразі уточнюється процедура для українців).

В реєстрі PESEL буде запроваджено нова категорія означення іноземців, тобто УКР, з метою виділення номерів PESEL осіб, яким цей номер було надано за спеціальною процедурою.

З міркувань безпеки особи, які подають заявку на номер PESEL, повинні пройти ту ж процедуру, що й особи, які подають заявку на отримання ID-картки. Це означає необхідність зробити біометричну фотографію та зняття відбитків пальців. Це має бути зроблено на основі інфраструктури, яка вже є в гмінах.

3. Медична допомога

Якщо ви є громадянином України і прибули до Польщі не раніше 24 лютого 2022 року в результаті російської військової агресії в Україні, у вас є документ, що підтверджує дату перетину польського кордону польськими службами ви або ваша дитина має право безкоштовно користуватися:

- базовою медичною допомогою,
- спеціалізованою амбулаторною допомогою,
- діагностичними дослідженнями, призначеним лікарем,
- лікуванням в стаціонарі,
- психіатричним лікуванням,
- реабілітацію (крім курортів),
- стоматологічними послугами.

Щоб скористатися послугами державної охорони здоров'я, потрібно мати:

• документ, що підтверджує дату перетину польського кордону не раніше 24 лютого 2022 року.

Як ви можете скористатися відшкодовуваними ліками в Польщі?

Якщо у вас є документ, що підтверджує дату перетину польського кордону польськими службами ви або ваша дитина має право на використання ліків, які відшкодовуються в Польщі на підставі спеціального закону, на тих самих умовах, що і громадяни Польщі, при зверненні лікар виписує вам рецепт.

За посилання список відшкодовуваних ліків:

<https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenie-ministra-zdrowia-z-dnia-21-lutego-2022-r-w-sprawie-wyказu-refundowanych-lekow-srodkow-spozywczych-specjalnego-przeznaczenia-zywieniowego-oraz-wyrobow-medycznych-na-1-marca-2022-r>

Підтримка вагітних жінок

Ви можете звернутися у будь-яку акушерсько-гінекологічну амбулаторію, яка має укладений договір з NFZ (Національним фондом охорони здоров'я), або й у приватний заклад, що надає безкоштовну амбулаторну допомогу українцям. У цих закладах за вагітною закріплюють соціально-сімейну акушерку, яка буде доглядати не тільки за мамою під час вагітності, а й після пологів допоможе з немовлям вдома.

Перелік документів для укладення договору:

- паспорт громадянина України зі штампом Прикордонної служби Польщі про перетин кордону після 24 лютого, якщо паспорта нема, то
- будь-який документ, що підтверджує особу (внутрішній паспорт, ID картка, водійське посвідчення, свідоцтво про народження чи шлюб, свідоцтво, видане Прикордонною службою РП):

- також вагітній варто мати PESEL, роздрук підтвердження створення довіреного профілю (профіль зауфани).

Кожний пологовий будинок забезпечує пацієток засобами гігієни (мам та малюків).

Українки, які приїхали до Польщі після 24 лютого і мають тимчасовий захист, охоплюються медичним страхуванням на тих самих умовах, що й польські жінки. Тому усі витрати пов'язані з госпіталізацією, пологами, хірургічним втручанням, лікуванням, опікою соціально-сімейної акушерки є безплатними.

4. Соціальна допомога та житло:

Фінансова допомога

Громадяни України, які перетинають кордон з Польщею, після відповідної реєстрації місця проживання, буде одноразова грошова виплата у розмірі 300 злотих.

Українці мають право на отримання:

- допомоги малозабезпеченим громадянам (включає 7 різних видів допомоги);
- допомоги на дитину, яка проживає у Польщі (500 злотих на дитину щомісячно) та інші види допомоги.

Для отримання фінансової допомоги:

- зробіть письмовий або усний запит до відповідного підрозділу про допомогу та заповніть декларацію про сімейне та матеріальне становище. Оформити документи допоможе співробітник підрозділу, якому ви будете підпорядковуватися.

- соціальні виплати призначаються головою гміни, міським /селищним головою, які відповідають за місце вашого перебування.

Для отримання продовольчої допомоги у вигляді продовольчих пакетів або харчування:

- вам необхідно подати декларацію про доходи до центру соціального захисту або центру соціальних служб, де ви перебуваєте;
- на її підставі центр соціального захисту населення видасть направлення до конкретного пункту роздачі продуктів харчування, куди необхідно звернутись для отримання допомоги,
- щоб отримати продовольчу допомогу безпосередньо в штаб-квартирі організації-партнера – необхідно подати декларацію в присутності працівника цієї організації.

За посиланням ви зможете знайти відділ соціального забезпечення:

<https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/WJ/start.do?podkategorie=13,14,15,16,17,18&stronaListy=1&liczbaPozycjiLista=20&wersja=1&widocznyPanel=lista>

Українцям також оплачують психологічну допомогу.

Органи місцевого самоврядування, а також місцеві державні органи можуть встановлювати інші види допомоги (житло, харчування, публічний транспорт). Так, майже усюди українці звільняються від оплати за користування міським транспортом. Безкоштовними є також деякі інші види міжміського та міжнародного транспортного сполучення.

Громадяни Польщі, які прийняли під свій дах громадян України отримують додаткові кошти. Це буде сума з розрахунку 40 злотих на особу в день, тобто 1200 злотих на місяць. Підтримка надаватиметься упродовж двох місяців.

Допомога з житлом

Якщо ви українець, перемістилися до Польщі та у вас немає там знайомих чи рідних та у вас обмаль грошей, щоб орендувати житло, ви можете:

- Отримати тимчасовий прихисток у польській родині – від декількох днів до декількох місяців. Наразі багато поляків готові поселити українців у себе. Сім'я, яка приймає

біженців з України, зможе отримувати 1200 злотих (8400 грн) протягом двох місяців.

- Знайти безкоштовний притулок. Наразі у всіх великих містах Польщі організували табори для тимчасового перебування біженців.

Якщо у вас є кошти, квартиру можна орендувати. Найкраще запитати у знайомих – можливо у когось з них хтось здає квартиру в Польщі. Через знайомих домовитись про строк оренди буде набагато легше. Якщо знайомих немає, потрібно дивитись оголошення на сайтах пошуку нерухомості.

5. Надання освітніх послуг

Діти віком 7-18 років мають право на безкоштовне навчання в польських школах. За деталями слід звертатися за номер телефону: +48 2234 74 708 або e-mail: ukraina-szkola@mein.gov.pl

Дошкільна освіта

В Польщі не існує єдиної процедури зарахування дитини в ясла. Реєстрація триває цілий рік. Пам'ятайте, що в кожних яслах є свої умови та правила набору. Ясла можуть відвідувати діти молодші 3-х років. Проте деякі ясла не приймають, наприклад, немовлят. Кожен заклад самостійно визначає вік дітей. У виняткових випадках – наприклад, коли в садочках немає місця, – деякі ясла приймають також трирічних дітей.

В одні ясла можна записати дитину особисто, в інші через інтернет.

- ✓ Виберіть ясла, в які ви хочете записати дитину.

- ✓ Зв'яжіться з вибраними яслами і дізнайтеся, коли розпочнеться набір і чи проводять його онлайн. Тепер у вас є 2 варіанти:

1. Якщо ясла не проводять прийом (запис) через інтернет :

Відвідайте особисто обрані ясла, щоб подати туди заявку на прийом та документи:

- номер PESEL дитини; якщо у дитини немає номера PESEL - номер та серія документу, що посвідчує особу; номери PESEL батьків; якщо у батьків немає номера PESEL - номер і серія документу, що підтверджує їх особу.

Дізнайтеся, чи потрібно вам додаткові документи.

2. Якщо ясла проводять прийом (записи) через інтернет:

Зайдіть на сайт ясел міської чи муніципальної установи, перегляньте список необхідних документів, заповніть та відправте заявку онлайн.

Вам потрібно буде подати:

- номер PESEL дитини; якщо у дитини немає номера PESEL - номер і серію документу, що підтверджує особу; номери PESEL батьків, якщо у батьків немає номера PESEL - номер і серію документу, що підтверджує їх особу.

Роздрукуйте, підпишіть і віднесіть заяву до дитячого садка (зверніть увагу, часто муніципалітети дозволяють вам записати вашу дитину в кілька ясел під час набору - потім віднесіть документи в той, який вам найбільше відповідає).

Спостерігайте за статусом вашої заявки в Інтернеті.

1. Дочекайтеся публікації списку прийнятих дітей.

2. Якщо вашу дитину приймуть - вам повідомлять, коли потрібно підтвердити, що дитина буде відвідувати ясла, і принести документи.

Для зарахування дитини в дитячий садок необхідно надати:

- Дані про дитину: прізвище, і м'я та дату народження дитини; номер PESEL дитини, а якщо не виданий номер PESEL - номер і серія документу, що підтверджує особу; відомості про наявність у дитини свідоцтво про інвалідність.

- Дані батьків: імена, прізвища, дати народження; номери PESEL батьків, а якщо не надано номер PESEL - номер і серія документа, що посвідчує особу; відомості про братів і сестер дитини - кількість та вік братів і сестер; домашня адреса батьків і дитини; адресу електронної пошти (наприклад, адрес e-mail) та номер телефону батьків; місце роботи батьків або місце, де батьки здобувають освіти в учбовому закладі чи вищому учбовому закладі - якщо вони працюють чи навчаються; дані про стан здоров'я, дієту та психофізичний розвиток

дитини; дані про розмір доходу батьків - якщо ви подаєте заяву на часткове або повне звільнення від оплати таке звільнення залежить від розміру доходу.

Шкільна освіта

Зверніться до адміністрації найближчої до Вас школи.

Для зарахування дитини до школи необхідно надати:

- свідоцтво про народження дитини та, за наявності, документи про хід її навчання в Україні (атестати, довідки).

Якщо у вас їх немає – напишіть заяву про загальну кількість закінчених років навчання із зазначенням закладу, в якому навчалася дитина.

Зв'яжіться з вибраною вами польською школою і подайте заяву про прийняття у школу. Рішення про прийняття приймає директор.

Початкова школа в районі, де ви живете, повинна прийняти вашу дитину. Інші початкові та середні школи приймають дітей у міру наявності вільних місць.

Якщо у вибраній школі в даному класі немає місць, зв'яжіться з управлінням гміни, в якій ви живете, і попросіть вказати школу, яку ваша дитина зможе відвідувати.

Навчання дітей у віці 7-18 років у державних школах безкоштовне. Незнання дитиною польської мови не є перешкодою для прийняття до школи.

Для учнів, які недостатньо володіють польською мовою, школа організовує додаткові безкоштовні уроки польської мови. У школі також можуть бути створені підготовчі відділення.

Іноземні учні можуть скористатись корекційними заняттями з навчальних предметів.

Учні та їх батьки можуть розраховувати на психолого-педагогічну допомогу у зв'язку з міграційним досвідом, надану, зокрема, психологами, педагогами і педагогічними терапевтами.

6. Діти без супроводу

Опікунство над неповнолітньою дитиною з України оформлюється у тому випадку, якщо до Польщі вона прибула без відповідальних за неї дорослих (батьків або законних представників). Оформити тимчасове опікунство можуть родичі дитини, або ті особи, які гарантують належне виконання обов'язків опікуна.

Тимчасового опікуна призначає опікунський суд за місцем перебування дитини.

Заяву про призначення тимчасового опікуна необхідно подати до районного суду. Зробити це можна особисто або поштою. Звернутися до суду можуть:

- польська прикордонна варта;
- вїйт, бургомїстр, мер міста, староста (голова) повіту, маршалок воєводства;
- прокурор;
- поліція;
- керівники структурних підрозділів органів соціальної допомоги;
- представники міжнародних або громадських організацій, які надають допомогу іноземцям;
- особа, яка фактично піклується про дитину;
- особа, яка фактично піклується про дитину після її в'їзду до Польщі та робить це на момент подання заяви;
- інші особи або суб'єкти в рамках своїх повноважень.

Подання заяви про призначення тимчасового опікуна безоплатне! Заяву необхідно заповнити польською мовою. Якщо ви не володієте польською, то маєте право на безоплатну допомогу перекладача.

Завантажити бланк заяви про призначення тимчасового опікуна можна за цим посиланням: <https://otwock.sr.gov.pl/artukul/254/767/informacje-dla-obywateli-ukrainy-dot-ustanowienia-opiekuna-tymczasowego>. Його також можна отримати в будь-якому районному суді або завантажити на їхніх сайтах. **Нині наявні бланки польською/українською мовами.**

Окрім заяви, суду необхідно надати: ксерокопії закордонного (біометричного) паспорта зі штампом про в'їзд тимчасового опікуна та паспорта (зі штампом) дитини. Якщо у вас немає в документах позначок про в'їзд, зверніться за порадою до інформаційного пункту в суді. Також ви можете подати за бажанням документи, які не є обов'язковими: акт згоди батьків, копії свідоцтва про народження дитини та опікуна, карти побиту, свідоцтва про реєстрацію за місцем проживання.

Суд розгляне справу якомога швидше — не пізніше трьох днів після подання заяви — і надішле відповідь на пошту, вказану заявником. Незгодні з рішенням опікунського суду можуть звертатися впродовж двох тижнів із апеляційною скаргою на ухвалу до окружного суду.

Тимчасове опікунство триває доти, доки дитина не залишить територію Польщі або доки їй не виповниться 18 років.

Тимчасовий опікун піклується про дитину та її майно. Але у своїй ухвалі суд може визначити обсяг прав та обов'язків тимчасового опікуна. Нагляд за тим, як тимчасовий опікун виконує свої обов'язки, здійснюють центр соціальної допомоги або підрозділ органу соціальної допомоги за місцем перебування дитини. Якщо тимчасовий опікун або дитина змінюють місце перебування, то суд та підрозділ органу соціальної допомоги мають бути поінформовані про це.

7. Продовження дії закордонних паспортів та вписання дітей до закордонних паспортів

28 лютого 2022 року прийнято постанову КМУ №170 «Деякі питання внесення інформації до паспорта громадянина України для виїзду за кордон».

Постанова регламентує порядок продовження терміну дії закордонного паспорта строком до 5 років на підставі заяви особи або її законного представника. Рішення про конкретний термін, на який буде продовжено паспорт, буде ухвалюватись консульською посадовою особою.

Необхідні документи для продовження закордонного паспорту:

- дійсний або продовжений закордонний паспорт одного з батьків;
- заява встановленого зразка (оформлюється на місці);

Продовження паспорта може бути оформлено не раніше, ніж за три місяця до закінчення терміну дії.

Внесення до закордонного паспорта інформації про продовження строку його дії здійснюється безоплатно в день звернення особи або її законного представника.

Паспорт дитини до 12 років може бути продовжений на термін не більший, ніж термін, на який він був виданий.

Діти до 16 років за відсутності у них закордонного паспорта можуть бути вписані у паспорт(и) батьків.

Необхідні документи для внесення інформації про дитину в паспорт:

- дійсний або продовжений закордонний паспорт одного з батьків;
- заява про внесення до закордонного паспорта інформації про дитину (оформлюється на місці);
- свідоцтво про народження (якщо дитина народилася за межами України, документ має бути апостильований або легалізований з доданим до нього офіційним перекладом українською мовою);
- дві фотокартки дитини розміром 3,5 x 4,5 сантиметра, зображення на яких відповідає вимогам, що пред'являються до фотокарток, що подаються для оформлення або обміну документів.

8. Контакти:

▪ Консульський підрозділ Посольства України в Республіці Польща (Варшава):

▪ Генеральне консульство України у Вроцлаві
Адреса: pl. Biskupa Nankiera 7, 50-140 Wrocław
Телефон:
+48 71 712 76 00

<p>Адреса: Antoniego Malczewskiego 17, 02-617 Warszawa Телефон: + 48 22 621 39 79 (багатоканальний з 8.30 до 17.30) Гаряча лінія: +48 698 608 837 (цілодобово)</p>	<p>+48 71 712 76 01 Гаряча лінія: +48 786 203 025</p>
<p>▪ Генеральне консульство України в Любліні Адреса: ul. 3 Maja, 14, 20-078 Lublin Телефон: +48 81 531 88 89 Гаряча лінія: +48 7841 385 55</p>	<p>▪ Консульство України в Гданську Адреса: ul. Bernarda Chrzanowskiego 60-A, 80-278 Gdańsk Телефон: +48 58 34 606 90 Гаряча лінія: +48 6076 543 33</p>
<p>▪ Генеральне Консульство України в Кракові Адреса: Beliny-Prażmowskiego 4, 31-514 Kraków Телефон: +48-12-429-60-66 +48-124-29-45-22 Гаряча лінія: +48 6693 529 62</p>	
<p>Актуальну інформацію ви зможете також знайти за посиланнями https://visitukraine.today/uk/departure/poland, https://ukraine.goodacity.org/poland/general, https://spilnoinpl.org/pl/batkam/dokumenty/yak-pryznaczyty-tymchasovoho-opikuna-v-polshchi, https://www.gov.pl/web/ua.</p>	